

Dezideriu GERGELY*

Dinamica „infracțiunilor de ură” în ecosistemul discriminării și a factorilor care influențează investigarea actelor induse prin stigmatizarea sferei intime și a statutului identitar în logica jurisprudenței CEDO și a perspectivelor academice. Set de date nr. 2b: „încălcare”

1. Introducere

În cercetările anterioare axate pe dinamica „infracțiunilor de ură” motivate de origine rasială sau etnică, religie sau xenofobie am pus în discuție excepționalismul constatării încălcărilor materiale ale articolului 14 din Convenția europeană a drepturilor omului (Convenția).¹ Deși Curtea Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) și-a flexibilizat propria abordare sub aspectul reținerii unui cumul de indicatori *prima facie* de natură a transfera sarcina probei pe latura substanțială a discriminării în cazul infracțiunilor de ură, „inflația probatorie” rămâne un impediment semnificativ în materie.² Instanța europeană a contrabalansat relativ această barieră prin intermediul a ceea ce am numit un „artificiu de mutare” a indicatorilor de prejudecată. Investigarea actelor motivate de discriminare s-a transformat dintr-un rezultat (demonstrarea motivației discriminatorii respectiv a „prejudecății/urii”) într-un mijloc (demascarea potențialei motivații discriminatorii respectiv a „prejudecății/urii”).

Jurisprudența examinată confirmă această tendință prin prevalența cu care CEDO examinează conformarea cu obligația de a investiga motivația discriminatorie pe fondul laturii procedurale a articolului 14 al Convenției. „Decuplarea” sau practica prin care infracțiunile motivate de ură sunt disociate de elementul discriminatoriu în procesul investigării sunt problematice. Viciile procedurale ale anchetelor care diluează dimensiunea discriminării sau subminează identificarea indicatorilor de prejudecată/ură

* Doctor, Facultatea de Științe Politice a Universității București
Email: dezideriurgergely@gmail.com
Manuscris primit pe 30 iunie 2026.

- 1 Dezideriu Gergely, „Dinamica „infracțiunilor de ură” în ecosistemul discriminării și a factorilor care influențează investigarea actelor induse de motive discriminatorii în logica jurisprudenței CEDO și a perspectivelor academice. Set de date nr. 2a: încălcare”, *Noua Revistă de Drepturile Omului*, 1, Vol. 22, (Ianuarie-Martie 2026), 93-120.
- 2 Dezideriu Gergely, „Dinamica „infracțiunilor de ură” în ecosistemul discriminării și a factorilor care influențează investigarea actelor induse de motive discriminatorii în logica jurisprudenței CEDO și a perspectivelor academice. Set de date nr. 1: neîncălcare”. În *Noua Revistă de Drepturile Omului*, 4, Vol. 21, (Octombrie-Decembrie 2025): 47-74.

pot conduce la „invalidarea investigațiilor.”³ „Explicațiile neutre” de tip *pro forma* care exclud elementele discriminatorii în lipsa unor acțiuni investigative concrete nu sunt privite în conformare cu obligația de diligență „pentru a stabili dacă discriminarea a putut juca sau nu un rol în evenimente”.⁴ Cu alte cuvinte, aplicarea articolului 14 este corelativă omisiunii de a investiga și, deopotrivă, anchetării deficitare ori anchetării prin excluderea raportului de cauzalitate între actul material al infracțiunii și elementul de discriminare, în prezența unor indicii plauzibile legate de „prejudecăți” sau „motive discriminatorii”. Astfel, constatarea încălcării procedurale a art. 14 devine instrumentul preponderent de penalizare al autorităților judiciare pentru inerția investigării „infracțiunilor de ură”.

Pornind de la aceste constatări derivate din analiza primului set de date (2a), prezentul studiu își propune să testeze dacă asimetria dintre victime și state în plan probatoriu și prevalența obligației de investigare a motivelor discriminatorii se manifestă similar într-un alt segment al ecosistemului discriminării. Setul de date (2b) (încălcare) cuprinde 46 de cauze CEDO care pun în discuție dinamica factorilor care influențează investigarea actelor care au legătură cu stigmatizarea sferei intime și a statutului identitar al victimei infracțiunilor de ură. Acest spectru de analiză mută atenția de la criteriile rasiale, etnice și religioase la cazuistica axată pe criteriul de orientare sexuală, sex/violență domestică.

2. Premise legate de acte de violență fizică și sexuală induse de motive discriminatorii în planul monitorizării europene

Potrivit datelor publicate de Agenția pentru Drepturi Fundamentale (FRA), în statele membre ale Uniunii Europene aproximativ 30% dintre femei s-au confruntat cu violența fizică, amenințări sau violența sexuală din partea unui partener, fie intim sau nu, actual sau anterior sau cu hărțuirea sexuală la locul de muncă. Una din cinci femei în UE s-a confruntat cu acte de violență săvârșite de un partener iar 20,2% săvârșite de o persoană din afara cercului intim de persoane.⁵ Prevalența acestor acte de violență variază în statele membre de la 57.1 % în Finlanda, 52.5 % în Suedia și 49.1 % în Ungaria, la sub 20 % în Cehia și Portugalia (19.7 %), Polonia (16.7 %) și Bulgaria (11.9 %). Rata femeilor care se confruntă cu acte de violență sexuală rămâne ridicată în unele state membre și variază de la 41.0 % dintre femei în Suedia, 37.3 % în Finlanda, 33.3 % în Danemarca, 30.0 % în Luxembourg și 28.6 % în Olanda.⁶

Percepțiile cu privire la acte de violență și hărțuire motivate de ură, în special din considerente legate de orientare sexuală se plasează în tendințe ascendente în statele

3 Dezideriu Gergely, „Set de date nr. 2a: neîncălcare”, 93-120.

4 A se vedea Panayotopoulos și alții c. Greciei (2025), para. 142 în „Set de date nr. 2a: neîncălcare”, 93-120.

5 EU Fundamental Rights Agency (FRA), European Institute for Gender Equality (EIGE), *EU Gender-based Violence Survey – Evidence for Policy and Practice*, (Luxemburg, Publications Office of the European Union, 2026), 26; FRA, EIGE, Eurostat, *EU gender-based violence survey – Key results. Experiences of women in the EU-27*, (Luxembourg, Publications Office of the European Union, 2024), 14, 20, 28.

6 FRA, EIGE, *EU Gender-based Violence Survey – Evidence for Policy and Practice*, 26-38; FRA, EIGE, Eurostat, *EU gender-based violence survey – Key results. Experiences of women in the EU-27*, 14.

membre ale Uniunii Europene. Una din trei victime LGBTIQ,⁷ spre deosebire de una din patru victime, în perioada de raportare anterioară, s-au confruntat cu acte motivate de ură.⁸ Tendința de accentuare a acestor experiențe negative se înregistrează, preponderent, în Slovacia (81 %), Spania (76 %), Franța (71 %), Germania (65 %), Ungaria (62 %), Polonia (61 %), Olanda (61 %), Italia (61 %), Irlanda (60 %) și Bulgaria (60 %). În strânsă legătură cu aceste percepții, mai mult de jumătate dintre respondenți consideră că prejudecățile și intoleranța s-au accentuat, în special în Ungaria (74 %), Spania (66 %), Polonia (62 %) și Olanda (58 %).⁹ Violența fizică și sexuală motivată de apartenența LGBTIQ a victimei a fost observată, cu precădere, în Bulgaria (19 %), Macedonia de Nord și Serbia (ambele 17 %) și Germania, Franța, Latvia, Polonia și România (per ansamblu 16 %).¹⁰

La nivelul UE, din totalul femeilor care s-au confruntat cu violența fizică sau sexuală doar 13,9% s-au adresat serviciilor de poliție.¹¹ Această constatare este similară și în cazul victimelor LGBTIQ care s-au confruntat cu violența fizică sau sexuală, dintre care 18% s-au adresat poliției.¹² Datele FRA arată că procentul de raportare al actelor de violență împotriva femeilor este mai ridicat atunci când agresorul este un fost partener sau o persoană care nu are acest statut.¹³ În cazul victimelor infracțiunilor de viol, teama de victimizare din partea făptuitorului (23,7%) se situează în același plan cu convingerea că poliția nu poate ajuta (23,8%), ceea ce influențează opțiunea pentru evitarea sesizării faptelor către poliție. În cazul victimelor violenței fizice sau sexuale de altă natură decât viol, un procent semnificativ, peste 40% dintre femei, nu au recurs la serviciile poliției din cauza percepțiilor negative cu privire la modul de abordare sau reacție al poliției.¹⁴ Această constatare este relativ similară în cazul victimelor LGBTIQ care nu au raportat actele de violență sau hărțuire motivate de ură, 34% neavând încredere în poliție și 33% din cauza temerii de reacțiile homofobe ale poliției.¹⁵

Acest tip de poziționare în raport de lipsa sesizării actelor de violență motivate de ură este corelativ unui spectru larg de victime ale infracțiunilor de ură aflate în „situații de risc”. Comisia Europeană împotriva Rasismului și Intoleranței (ECRI) explică faptul că nivelul scăzut de încredere al victimelor în statele membre ale Consiliului Europei este legat, pe de o parte, de conduita necorespunzătoare a poliției, inclusiv episoade de discriminare. Pe de altă parte, este explicat prin percepția victimelor că investigația cazului

7 LGBTIQ este acronimul utilizat pentru a desemna comunitatea formată din persoane (L) lesbiene, (G) gay, (B) bisexuale, (T) transgen și (I) intersex (Q) queer. A se vedea Comisia Europeană, *Union of Equality: LGBTIQ Equality Strategy 2020-2025*, COM(2020) 698 final (Brussels, European Commission, 2020),

3. Similar, pentru LGBTIQI a se vedea European Court of Human Rights, *Guide on the case-law of the European Convention on Human Rights. Rights of LGBTI persons*, (Strasbourg, Council of Europe, 2025), 6.

8 EU Fundamental Rights Agency (FRA), *LGBTIQ Equality at a Crossroads. Progress and Challenges*, (Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2024), 54, 57, 63, 71.

9 FRA, *LGBTIQ Equality at a Crossroads. Progress and Challenges*, 64.

10 Ibid, p. 65.

11 RA, EIGE, *EU Gender-based Violence Survey – Evidence for Policy and Practice*, 78-79.

12 FRA, *LGBTIQ Equality at a Crossroads. Progress and Challenges*, 57-58.

13 FRA, EIGE, *EU Gender-based Violence Survey – Evidence for Policy and Practice*, 17, 78.

14 Ibid, 83-84.

15 FRA, *LGBTIQ Equality at a Crossroads. Progress and Challenges*, 20, 75-76.

nu va produce „niciun rezultat”, ceea ce se repercutează asupra încrederii în sistemul de justiție penală.¹⁶ În încercarea de a contrabalansa astfel de atitudini, unele state au adoptat măsuri pe care ECRI le-a considerat pozitive însă în condițiile identificării unor elemente de eficiență, care uneori lipsesc. Măsuri notabile precum înființarea de structuri specializate și adoptarea unor protocoale de abordare a infracțiunilor motivate de ură,¹⁷ sau înființarea de servicii dedicate victimelor infracțiunilor de ură¹⁸ au fost acompaniate de inițiative fragmentate. Este cazul intensificării pe termen scurt a formării profesionale a ofițerilor de poliție sau procurorilor cu privire la infracțiuni de ură, inclusiv motivate de apartenența LGBTIQ;¹⁹ integrarea sau corelarea doar parțială a datelor statistice referitoare la infracțiuni de ură în sistemul de justiție;²⁰ amendarea legislației penale

- 16 European Commission against Racism and Intolerance, *Annual Report on ECRI's Activities covering the period from 1 January to 31 December 2025* (Strasbourg, Council of Europe, 2026), 10,11; ECRI, *Report on the Netherlands*, (3 martie 2026), para.68; ECRI, *Report on Spain*, (30 octombrie 2025), paras. 54, 57; ECRI, *Report on Finland*, (28 octombrie 2025), para. 62; ECRI, *Report on Croatia*, (16 iunie 2025), para.51, ECRI, *Report on Romania*, (30 octombrie 2025), para 64, ECRI, *Report on Slovenia*, (30 octombrie 2025), para. 58.
- 17 În cadrul Ministerului de Interne spaniol s-a înființat Oficiul Național pentru Combaterea Infracțiunilor de Ură iar la nivelul parchetelor Procurorul Coordonator pentru Infracțiuni de Ură și Discriminare. De asemenea, a fost adoptat un protocol de acțiune împotriva infracțiunilor de ură. ECRI, *Report on Spain*, 2025, paras. 50-51, 59. În Olanda s-a înființat Centrul Poliției de Expertiză pentru Combaterea Discriminării. ECRI a notat ca practică pozitivă consultările regionale dintre poliție, parchete și centrele locale anti-discriminare pentru operaționalizarea măsurilor pentru abordarea infracțiunilor de ură și discriminării. ECRI, *Report on the Netherlands*, (2026), paras. 72-73. Strategiile naționale ale poliției din Latvia fac trimitere la prioritizarea identificării și investigării infracțiunilor de ură iar Ministerul Justiției a elaborat îndrumări pentru calificarea infracțiunilor de ură din considerente LGBTIQ adresate instanțelor și organelor de cercetare penală. ECRI, *Report on Latvia*, (19 iunie 2025), paras 52-53. În România s-a înființat Biroul de Investigare a Infracțiunilor de Ură în cadrul Inspectoratului General al Poliției. Recent a fost elaborat un ghid pentru înregistrarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor de ură. ECRI, *Report on Romania*, (2025), para. 67, 69. Procurorul General din Suedia a elaborat îndrumări cu privire la investigarea și prioritizarea infracțiunilor potențial motivate de ură. ECRI, *Report on Sweden*, (17 iunie 2025), para. 59.
- 18 În cadrul poliției irlandeze au fost înființate Oficii pentru Asistența Victimelor. De asemenea, o Unitate Națională de Diversitate monitorizează infracțiunile de ură pe baza unui protocol național și susține o rețea de ofițeri de diversitate care colaborează cu Serviciile de Asistență a Victimelor. ECRI, *Report on Ireland*, (28 octombrie 2025), para. 59.
- 19 ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Iceland subject to Interim Follow-up*, CRI(2026)2, para 1; ECRI, *Report on the Netherlands*, 2026, paras.73, 75; ECRI, *Report on Spain*, 2025, para. 55; ECRI, *Report on Croatia*, para. 50, ECRI, *Report on Ireland*, 2025, para. 60, ECRI, *Report on Montenegro*, (28 octombrie 2025), para 45-47, ECRI, *Report on Slovenia*, 2025, para. 56-57, ECRI, *Report on Sweden*, 2025, para. 57-58, ECRI, *Report on Türkiye*, (12 iunie 2025), para 63. ECRI a atras atenția asupra faptului că pregătirea profesională cu privire la tematica LGBTIQ sau infracțiuni de ură trebuie să depășească inițiativele ad-hoc, neobligatorii, fără introducerea în curricula standard de formare a polițiștilor, procurorilor sau judecătorilor. A se vedea ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Luxemburg subject to Interim Follow-up*, CRI(2026)3, para 2, ECRI, *Report on Spain*, (2025), paras. 64.
- 20 Spre exemplu, ECRI a notat inițiative ale autorităților islandeze însă a constatat că sistemul de date nu a fost finalizat astfel încât să permită identificarea situației legate de investigații, urmărire penală și condamnare în cazul infracțiunilor de ură din considerente rasiste sau LGBTIQ. ECRI, *Conclusions in respect of Iceland*, CRI(2026)2, para 1. O concluzie identică a fost trasată în cazul Azerbaidjan. ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Azerbaijan subject to Interim Follow-up*, CRI(2025)31, para 2. Autoritățile franceze nu au introdus un sistem de înregistrare a datelor cu privire la controalele de identitate ale poliției cu scopul de a preveni acte de discriminare. ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of France subject to Interim*

pentru a reține orientarea sexuală ca element specific al infracțiunilor de ură sau ca circumstanță agravantă cu sincope;²¹ inițierea unor acțiuni generice de conștientizare a violenței motivate de ură;²² acțiuni restrânse de cooperare între poliție și organizații ale grupurilor expuse infracțiunilor de ură.²³

Aspecte similare se regăsesc în concluziile Grupului de Experți privind Acțiunea împotriva Violenței față de Femei și Violența Domestică (GREVIO).²⁴ Spre exemplu, progresele în alinierea legislativă la standardele Convenției privind combaterea violenței împotriva femeilor²⁵ precum consolidarea cadrului penal cu privire la violența sexuală și violența domestică²⁶ sunt diminuate deseori de lipsa de corelare a definițiilor legale la

Follow-up, CRI(2025)02, para 2. În Spania, Finlanda, Montenegro, România, Suedia sau Turcia datele legate de infracțiuni de ură nu sunt sincronizate la nivelul diferitelor instituții judiciare și există dificultăți în identificarea parcursului cazurilor și a înregistrării criteriilor discriminatorii. A se vedea ECRI, *Report on Spain*, (2025), para. 53. Similar ECRI, *Report on Finland*, (28 octombrie 2025), paras. 59-60. ECRI, *Report on Montenegro*, (2025), paras. 37-38, ECRI, *Report on Romania*, (2025), para.61, ECRI, *Report on Sweden*, (2025), para. 54, 56, ECRI, *Report on Türkiye*, (2025), para 54. Sistemul de date statistice din Irlanda nu permite identificarea infracțiunilor de ură urmărite penal și soluțiile pronunțate în aceste cauze. ECRI, *Report on Ireland*, (2025), paras. 55-56. Deși normele penale din Latvia reglementează săvârșirea unei infracțiuni din considerente discriminatorii ca circumstanță agravantă, autoritățile nu raportează date statistice relevante. ECRI, *Report on Latvia*, (2025), para.48. Similar, în Slovenia motivele rasiste sau anti-LGBTIQ la săvârșirea unor infracțiuni nu sunt înregistrate, caracteristicile personale fiind considerate de autorități date personale ce nu permit prelucrarea în baze de date. ECRI, *Report on Slovenia*, (2025), para. 48.

- 21 ECRI a notat eforturile Guvernului polonez, însă a constatat că prevederile legislative propuse nu au fost promulgate de Președintele statului și subsecvent au fost declarate neconstituționale de Tribunalul Constituțional. ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Poland subject to Interim Follow-up*, CRI(2026)5, para 1. În cazul Bulgariei, legislativul a adoptat amendamente la Codul penal cu privire la menționarea explicită a orientării sexuale între motivele care determină circumstanțele agravante la săvârșirea unor infracțiuni cu violență. ECRI a notat pozitiv aceste inițiative însă a constatat că autoritățile bulgare nu au dat curs recomandării de a adopta un plan de acțiune național pentru combaterea intoleranței față de persoanele LGBTIQ. ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Bulgaria subject to Interim Follow-up*, CRI(2025)1, para 1. ECRI a notat pozitiv faptul că Olanda a introdus în Codul penal elementul de ură/discriminare ca circumstanță agravantă. ECRI, *Report on the Netherlands*, (2026), para 71. Modificări similare au fost operate în Codul penal din Montenegro care face trimitere la sex, orientare sexuală și identitate de gen. ECRI, *Report on Montenegro*, (2025), para. 44. A se vedea și ECRI, *Report on Slovenia*, (2025), para. 52.
- 22 ECRI a apreciat includerea campaniilor de informare cu privire la infracțiuni motivate de ură în planul național privind drepturile omului însă a constatat incertitudinea cu privire la caracterul aplicat al acestora sub aspectul actelor motivate de rasism sau homofobie. ECRI, *Conclusions on the Implementation of the Recommendations in respect of Armenia subject to Interim Follow-up*, CRI(2025)30, para 1.
- 23 ECRI a apreciat eforturile autorităților olandeze și spaniole dar a considerat că este necesară consultarea și dialogul cu un număr larg de organizații neguvernamentale și reprezentanți ai comunităților vizate de infracțiuni de ură, inclusiv prin acordarea de asistență juridică, consiliere și informare cu privire la drepturile victimelor. ECRI, *Report on the Netherlands*, (2026), paras.69-70; ECRI, *Report on Spain*, (2025), paras. 57. Similar, ECRI, *Report on Romania*, (2025), para 64.
- 24 GREVIO este organismul responsabil pentru monitorizarea implementării Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice.
- 25 În cazul României Legea nr. 30/ 2016 pentru ratificarea Convenției Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, adoptată la Istanbul la 11 mai 2011, Monitorul Oficial nr. 30, 17 martie 2016.
- 26 În Marea Britanie și Olanda, modificări recente reglementează dimensiunea violenței împotriva femeilor în domeniul digital, iar un proiect normativ prevede criminalizarea misoginismului extrem și incitarea la ură pe baza criteriului de sex sau gen. GREVIO, *Baseline Evaluation Report: United Kingdom*, GREVIO(2025)4, 18 iunie 2025, p.296. Consolidarea cadrului penal cu privire la infracțiuni cu violență,

nivel intern precum și de procesul de implementare incoerent,²⁷ colectarea nesistematizată a datelor legate de infracțiunile de violență domestică și sexuală (factori precum sex, vârstă, relația cu agresorul),²⁸ lipsa măsurilor complementare în abordarea intersecțională a victimelor (femei imigrante, fără rezidență, cu dizabilități, femei rome, LGBTIQ etc.), în depășirea obstacolelor legate de raportare, accesarea serviciilor specializate de protecție și suport în cursul procedurilor penale.²⁹

3. Infracțiuni de ură și bariere instituționale: perspective din cercetarea academică

În literatura academică, Leslie Moran nota faptul că cercetătorii din Statele Unite au identificat orientarea sexuală și prejudecățile de gen ca fiind o categorie cu statut „secundar”

violența domestică și infracțiuni de viol este actualmente raportată în Monaco, Andora, Portugalia, Olanda, Italia, Finlanda, Montenegro, Spania. Andora a introdus conceptele de gen și stereotip de gen și conceptul de violență motivată de gen în Codul penal. A se vedea GREVIO, *First thematic evaluation report Andorra*, (GREVIO(2025)13, 26 noiembrie 2025), paras. 2–4, 12; *First thematic evaluation report Monaco*, (GREVIO(2024)3, 12 septembrie 2024), paras. 2, 113; *First thematic evaluation report Portugal*, (GREVIO(2025)5, 27 May 2025), paras. 1, 10; *First thematic evaluation report Netherlands*, (GREVIO(2025)1, 21 octombrie 2025), para. 2; *First thematic evaluation report Italy*, (GREVIO(2025)15, 2 decembrie 2025), paras. 2–3. *First thematic evaluation report Finland*, (GREVIO(2024)9, 3 decembrie 2024, paras. 2–4; GREVIO, *First thematic evaluation report Montenegro*, (GREVIO(2024)10, 22 noiembrie 2024), paras. 2–3, 11-12; GREVIO, *First thematic evaluation report Spain*, (GREVIO(2024)11, 21 noiembrie 2024, paras. 2-5.

- 27 Necorelarea definiției violentei domestice cu standardul european în *Monaco*, GREVIO(2024)3, paras. 7-8; *Netherlands*, (GREVIO(2025)1, para. 13, *First thematic evaluation report Montenegro*, (GREVIO(2024)10, 22 noiembrie 2024 , paras. 14-15, , *First thematic evaluation report Serbia*, GREVIO(2025)3, 25 septembrie 2025, para. 26; aspecte legate de utilizarea unor definiții paralele cu privire la violența domestică. GREVIO, *First thematic evaluation report Austria*, GREVIO(2024)4, paras. 14-15; nevoia de armonizare în implementarea prevederilor din codul penal cu privire la violența domestică și de gen sau politicile adiacente privind violența motivată de gen în *First thematic evaluation report Denmark*, GREVIO(2024)5, 18 decembrie 2024, paras. 72, 148; *Spain*, GREVIO(2024)11, paras. 2-5; *Spain*, GREVIO(2024)11, para.31; clarificarea terminologiei legate de „relații sexuale si homosexuale”, armonizare în definițiile legate de violența domestică din codul penal și alte acte normative în *First thematic evaluation report Albania*, 2024, paras. 2–3, 12–13; lipsa definițiilor în legislația penală pentru a oferi securitate juridică și predictibilitate în *Italy*, (GREVIO(2025)15, para 12-13; armonizarea definițiilor prin intermediul legii privind femicidul în *First thematic evaluation report Belgium*, GREVIO(2025)12, 27 noiembrie 2025, para. 13; GREVIO, *First thematic evaluation report France*, GREVIO(2025)2, 16 septembrie 2025, para. 16.
- 28 Problemele vizează nesincronizarea și lipsa de sistematizare a datelor care să permită identificarea cazurilor de la sesizare, anchetă, rechizitoriu, ordin de protecție la condamnare sau recidivare, relația între victimă și agresor, sexul, vârsta acestora, pe tipuri de infracțiuni de violență și infracțiuni sexuale, A se vedea *Monaco*, GREVIO(2024)3 paras. 25, 28; *Austria*, GREVIO(2024)4, paras. 28–29; *Denmark*, GREVIO(2024)5, paras. 34–36; *Albania*, GREVIO(2024)6, paras. 29–32; *Finland*, GREVIO(2024)9, paras. 35–37; *Montenegro*, GREVIO(2024)10, paras. 33, 37; *Sweden*, GREVIO(2024)12, paras. 24–25; *Spain*, GREVIO(2024)11, paras. 42, 44; *Netherlands*, GREVIO(2025)1, paras. 41, 45; *Serbia*, GREVIO(2025)3, paras. 50; *France*, GREVIO(2025)2, paras. 51–52; *Belgium*, GREVIO(2025)12 paras. 37–38, 40; *Italy*, GREVIO(2025)15 paras. 36.
- 29 A se vedea GREVIO, *Mónaco*, paras. 15, 86; *Austria*, paras. 175-176, *Denmark*, paras. 21–22; *Albania* paras. 18, 20; *Finland*, para. 57, 122; *Montenegro*, paras. 7, 53; *Sweden*, paras. 16, 36; *Spain*, paras. 26, 112; *Netherlands*, paras. 113, 131, 168; *Serbia*, para. 128; *France*, paras. 30, 133; *Belgium*, paras. 25, 59; *Portugal* paras. 47, 93, 106; *Italy*, paras. 24, 46; *United Kingdom*, paras. 31, 50, 224.

comparativ cu originea rasială și etnică, considerate ca „nucleu” al infracțiunilor de ură.³⁰ Analiza lui Jenness și Grattet avea în vedere reformele legislative, pe de o parte, și chestiunea legitimității includerii acestor caracteristici (orientare sexuală, identitate de gen) în contextul actelor cu violență discriminatorie. Ca atare, recunoașterea acestor caracteristici ale infracțiunilor de ură este văzută ca fiind de generație sau „val” secundar, comparativ cu originea rasială, etnică, sau religia.³¹ Woods și Herman au identificat trei provocări conceptuale în legiferarea acestor acte, în strânsă legătură cu delimitarea sau nedelimitarea dintre noțiunile de sex, gen și orientare sexuală. Este vorba de omisiunea explicită a acestor categorii, inclusiv „identitatea de gen sau expresie” la infracțiunile de ură, includerea parțială a acestora sau delimitarea protecției victimei din perspectiva caracteristicilor reale sau percepute de către făptuitor.³² Dawson cataloghează criteriile de sex, gen și orientare sexuală ca fiind „mai puțin populare” sub aspectul protecției pe terenul infracțiunilor de ură, în ciuda similarităților cu alte caracteristici, și a faptului că „identitatea de gen” poate fi totuși privită ca fiind în trend emergent în Europa.³³

Pe de altă parte, Barker și Jurasz sunt de opinie că în ultimii ani s-a cristalizat o tendință de recunoaștere a impactului infracțiunilor de ură și discurs de ură asupra drepturilor femeilor, însă condiționat din punct de vedere juridic de modalitatea în care legea penală califică actele de violență împotriva acestora în relație cauzală cu caracteristica protejată de lege (ex. sex), ceea ce nu exclude dificultăți în practică.³⁴ Dawson trece în revistă unele obiecții în dezbaterile legislative domestice cu privire la reticenta față de caracteristicile de sex și gen, precum manifestări atipice comparativ cu domeniul material al infracțiunilor de ură, lipsa statutului de „minoritate” a victimei, relația specifică, natura „intimă” dintre victimă și făptuitor sau relația de „putere și control.”³⁵ Pe un asemenea fond, Godzisz pune în discuție poziția de ezitare a organelor de cercetare penală de a investiga infracțiuni de

30 Leslie J. Moran, “LGBT Hate Crime”. În *Routledge International Handbook of Hate Crime*, ed. Jordan Blair Woods, Jody L. Herman (eds.), (London: Routledge, 2015), 266–277.

31 Valerie Jenness, Ryken Grattet, *Making hate a crime: From social movement to law enforcement*, (New York: Russell Sage Foundation, 2001), 96–98.

32 Jordan Blair Woods, Jody Herman, “Anti-transgender hate crime”. În *Routledge International Handbook of Hate Crime*, ed. Jordan Blair Woods, Jody L. Herman (eds.), (London: Routledge, 2015), 278–288.

33 Myna Dawson, Considering Sex/Gender-Based Violence as a Form of Hate: The Invisibility of Sex and Gender, *Trauma, Violence, & Abuse*, 2, Vol. 27, (aprilie 2026), 331–345. Dawson se referă la similarități precum sexism comparat cu rasism, victima selectată pe baza unei caracteristici inalterabile - sex/rasă, impactul la nivelul comunității în cazul actelor de violență dar și la diferențe precum nivelul de ură/prejudecăți distribuit diferit în funcție de infracțiuni sexuale/cu violență asupra femeilor, sau situațiile de risc diferit în cazul intersecționalității: femei de culoare, femei în vârstă, femei LGBT, femei cu dizabilități, imigrante etc.

34 Kim Barker, Olga Jurasz, “The ‘Historical Curiosity’ of Violence Against Women in Scotland”. În *Violence Against Women, Hate and Law*. (Cham, Palgrave Hate Studies. Palgrave Macmillan, 2022), 24–25. Autorii consideră că în unele cazuri de violență împotriva femeilor, ura față de victimă din considerentul de gen poate fi un factor relevant în contextul unui cadru legislativ dinamic care ar permite reținerea unor asemenea motivații. Însă această abordare nu ar putea fi aplicată *ab initio* și uniform tuturor cazurilor de violență împotriva femeilor deoarece ar avea un efect negativ pe fondul infracțiunilor de ură.

35 Myna Dawson, *Considering Sex/Gender-Based Violence as a Form of Hate*, 339–340. A se vedea și Hannah Mason-Bish, “Beyond the Silo. Rethinking hate crime and intersectionality”. În *Routledge International Handbook of Hate Crime*, ed. Jordan Blair Woods, Jody L. Herman (eds.), (London: Routledge, 2015), 28.

ură și implicit de a diminua impactul legislației, în prezența ambiguităților conceptuale.³⁶ Însă critica esențială pe care o ridică Dawson are legătură cu abordarea practică a actelor de violență bazate pe sex/gen/identitate de gen, aceasta fiind mai degrabă simbolică „având în vedere cât de puține infracțiuni sunt înregistrate și urmărite penal cu această motivație.”³⁷ Analizând experiențele victimelor infracțiunilor de ură în interacțiunea cu procedurile penale în 22 de state membre UE, Suzan van der Aa, Hofmann și Claessen conchid, între altele, că autoritățile judiciare nu reușesc să recunoască motivația specifică infracțiunilor de ură, inclusiv cele bazate pe caracteristica de sex, orientare sexuală sau identitate de gen.³⁸

Problematica identificată de organismele europene și, deopotrivă, în cercetarea academică, se reflectă într-o măsură semnificativă în jurisprudența recentă a Curții Europene a Drepturilor Omului, în palierul legat de abordarea infracțiunilor de ură sau, altfel spus, induse de motivații discriminatorii. Spre exemplu, este vorba de pasivitatea instituțională strâns legată de atitudini discriminatorii în raport de femeile cu dizabilități intelectuale (discriminarea intersecțională) confruntate cu fenomenul violenței în *I.C. c. Republicii Moldova* (2025)³⁹; argumente stereotipe și limbajul sexist utilizat de organele de cercetare penală și lipsa protecției acordate victimei violenței de gen (victimizare secundară) în *N.T. c. Ciprului* (2025);⁴⁰ lipsa protecției juridice împotriva violenței de gen și a recunoașterii efectelor discriminatorii împotriva femeilor în *T.V. și alții c. Rusiei* (2025) și *F.D. și alții c. Rusiei* (2025)⁴¹; lipsa examinării motivației discriminatorii sau elementului de ură din considerente legate de orientarea sexuală percepută sau prin asociere cu comunitatea LGBTIQ

de către instanțe naționale sau organe de cercetare penală în *Minasyan și alții c. Armeniei* (2025)⁴² și în *Fedorov c. Rusiei* (2026)⁴³; ignorarea elementelor de prejudecată și ostilitate în raport de orientarea sexuală în stabilirea răspunderii penale pentru acte de violență motivate de ură în *Bednarek și alții c. Poloniei* (2025)⁴⁴ sau deficiențe substanțiale în investigarea actelor de violență induse de homofobie în *Kis și Levchuk c. Ucrainei* (2026).⁴⁵ Ca atare, analiza setului de date (2b) corelativ hotărârilor CEDO în legătură cu infracțiuni de ură din considerente legate de sex, orientare sexuală sau identitate de gen

36 Piotr Godzisz, "Making Anti-LGBT Hate a Crime in the Twenty-First Century". În *State Responses to Anti-LGBT Violence, Global Queer Politics*, (Cham Palgrave Macmillan, 2024), 3-35.

37 Ibid., 340.

38 Van der Aa, Suzan, Robin Hofmann, Jacques Claessen. "A Comparative Perspective on the Protection of Hate Crime Victims in the European Union: New Developments in Criminal Procedures in the EU Member States". *Erasmus Law Review* 14, nr. 3 (2021): 170-180.

39 *I.C. c. Republicii Moldova*, 36436/22, 27 februarie 2025, paras. 221-223.

40 *N.T. c. Ciprului*, 28150/22, 3 iulie 2025, paras. 83-86.

41 *T.V. și alții c. Rusiei*, 31323/19 et al., 15 mai 2025, paras. 14, Appendix 1, 5; *F.D. și alții c. Rusiei*, 47254/21 et al., 15 mai 2025, paras. 14, Appendix, 1-2, 4, 6-8.

42 *Minasyan și alții c. Armeniei*, 59180/15, 7 ianuarie 2025, paras. 70-71. În același sens *Bazhenov și alții c. Rusiei*, 8825/22 19130/22, 4 februarie 2025, paras. 77-79.

43 *Fedorov c. Rusiei*, 25590/21, 30 aprilie 2026, para 12, cu trimitere la *Lapunov c. Rusiei*, 28834/19, 12 septembrie 2023, paras. 119-121.

44 *Bednarek și alții c. Poloniei*, 58207/14, 10 iulie 2025, para. 105-107.

45 *Kis și Levchuk c. Ucrainei*, 910/18, 9 aprilie 2026, paras. 41-46. În același sens, *Derrek și alții c. Rusiei*, 31712/21, 29 aprilie 2025, para 25-26, 29-30.

este relevantă pentru un examen secundar de deconstrucție în jurul impedimentelor de investigare propuse în setul de date (2a).

4. Metode de selecție, cadru analitic și cartografiere

Prezentul studiu aplică metodologia din primul segment al cercetării corelativ setului de date (2a).⁴⁶ Setul de date (2b): „încălcare” a fost obținut prin identificarea unui număr de 46 hotărâri în baza de date HUDOC, pronunțate de CEDO în intervalul 26 februarie 2004 -1 iunie 2026.

Tabel 1 Set de date: cauze în care CEDO constată încălcarea Convenției în legătură cu acte motivate de discriminare

Caracteristică protejată / Motiv	Cauze CEDO
Orientare sexuală	<i>Identoba și alții c. Georgiei</i> (2015); <i>M.C. și A.C. c. României</i> (2016); <i>Aghd-gomelashvili și Japaridze c. Georgiei</i> (2020); <i>Beizaras și Levickas c. Lituaniei</i> (2020); <i>Sabalić c. Croației</i> (2021); <i>Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova</i> (2021); <i>Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei</i> (2021); <i>Association Accept și alții c. României</i> (2021); <i>Oganezova c. Armeniei</i> (2022); <i>Stoyanova c. Bulgariei</i> (2022); <i>Ivanov c. Rusiei</i> (2023); <i>Beus c. Croației</i> (2023); <i>Nepomnyashchii și alții c. Rusiei</i> (2023); <i>Lapunov c. Rusiei</i> (2023); <i>Karter c. Ucrainei</i> (2024); <i>Hanovs c. Latviei</i> (2024); <i>Yevstifeyev și alții c. Rusiei</i> (2024); <i>Minasyan și alții c. Armeniei</i> (2025); <i>Bazhenov și alții c. Rusiei</i> (2025); <i>Derrek și alții c. Rusiei</i> (2025); <i>Bednarek și alții c. Poloniei</i> (2025); <i>Kis și Levchuk c. Ucrainei</i> (2026); <i>Fedorov c. Rusiei</i> (2026).
Sex /Gen (violență domestică)	<i>Opuz c. Turciei</i> (2009); <i>Eremia c. Republicii Moldova</i> (2013); <i>Mudric c. Republicii Moldova</i> (2013); <i>T.M. și C.M. c. Republicii Moldova</i> (2014); <i>M.G. c. Turciei</i> (2016); <i>Halime Kiliç c. Turciei</i> (2016); <i>Talpis c. Italiei</i> (2017); <i>Bâlșan c. României</i> (2017); <i>Volodina c. Rusiei</i> (2019); <i>Munteanu c. Republicii Moldova</i> (2020); <i>Polshina c. Rusiei</i> (2020); <i>Tkheldize c. Georgiei</i> (2021); <i>Tunikova și alții c. Rusiei</i> (2021); <i>A și B c. Georgiei</i> (2022); <i>Ivashkiv c. Ucrainei</i> (2022); <i>A.E. c. Bulgariei</i> (2023); <i>Gaidukevich c. Georgiei</i> (2023); <i>Luca c. Republicii Moldova</i> (2023); <i>Vieru c. Republicii Moldova</i> (2024); <i>T.V. și alții c. Rusiei</i> (2025); <i>F.D. și alții c. Rusiei</i> (2025); <i>N.T. c. Ciprului</i> (2025). <i>I.C. c. Republicii Moldova</i> (2025).

5. Clasificări, excluderi, întrebări de cercetare și cartografie

Similar setului de date (2a), criteriul principal de selecție al hotărârilor CEDO l-a constituit soluția de încălcare a articolului 14 (interzicerea discriminării) coroborat cu Articolul 2 (dreptul la viață), Articolul 3 (interzicerea tratamentelor inumane sau degradante) sau Articolul 8 (dreptul la viață privată). Fondul cauzelor selectate vizează

⁴⁶ Dezideriu Gergely, „Dinamica „infrațiunilor de ură”, *Noua Revistă de Drepturile Omului*, 1, Vol. 22, (Ianuarie-Martie 2026), 93-120.

plângeri clasificate de o manieră diversă, precum „incidente declanșate de atitudini suspectate de discriminare”, „motive discriminatorii” sau „motivate de discriminare”, ori „infracțiuni motivate de prejudecăți”. Din acest motiv, au fost utilizate cuvinte-cheie specifice în procesul de identificare și clasificare precum „hate crimes,” „prejudice-motivated crimes,” „motivated by discrimination,” „discriminatory motive”, „sexual orientation”, „gender”, „sex”. Hotărârile CEDO reținute în analiză au fost clasificate în funcție de criteriul de discriminare invocat de părți: orientare sexuală, gen, sex, violența domestică, atunci când acestea sunt analizate din perspectiva discriminării. În procesul de selecție al hotărârilor nu au fost incluse cauzele întemeiate pe art. 14 coroborat cu alte prevederi ale Convenției, ceea ce poate constitui o limitare a prezentei cercetări.

Unele cauze ce vizează încălcarea art. 14 împreună cu art. 8 din perspectiva discursului discriminatoriu, au fost incluse în setul de date, deși acestea nu îmbracă, în toate ipotezele specifice, natura unor fapte penale în optica organelor de cercetare penale sau instanțelor naționale.⁴⁷ Această opțiune are legătură cu omisiunea analizării raportului de cauzalitate cu criteriul de discriminare, un aspect care este relevant în dimensiunea procesului de investigare a actelor sau infracțiunilor de ură. Lista hotărârilor incluse în analiza curentă se reflectă în Tabelul 1 și este anexată la prezentul studiu.

Întrebările cercetării și ipotezele de lucru sunt identice setului de date (2a), incluse în Tabelul 2 și vizează modul în care se ajustează standardul probatoriu „dincolo de orice dubiu rezonabil”, poziționarea CEDO față de izolarea faptei în raport de motivația discriminatorie, corelarea cu acțiunile concrete de a „demasca” legătura de cauzalitate dintre actele de violență și motive discriminatorii, respectiv poziționarea Curții în raport de „explicațiile neutre” ale statelor.

Tabel 2 Impedimente, întrebări ale cercetării și ipoteze legate de identificarea actelor motivate de ură

Impediment	Întrebări de cercetare	Ipoteze de lucru
1. „Inflație probatorie”	În ce măsură standardul probei se ajustează pentru a reține indicatori circumstanțiali în raportul de cauzalitate?	Curtea flexibilizează standardul și operează transferul sarcinii probei (prima facie), sub aspect procedural.
2. Decuplarea faptelor de motiv	Cum se poziționează Curtea față de omiterea sau izolarea faptei de contextul motivelor discriminatorii?	Curtea se focalizează pe maniera de analiză a indicatorilor de discriminare, pe latura procedurală.
3. Validarea formale a investigațiilor	Care sunt condițiile în care Curtea refuză să valideze investigațiile care ignoră motivul de discriminare?	Curtea își nuanțează poziția când investigațiile sunt axate pe fapte materiale cu omiterea analizei discriminării, în prezența unor indicatori relevanți
4. Explicații alternative (neutre)	Cum abordează Curtea apărările statelor bazate pe explicații neutre?	Curtea își nuanțează poziția față de explicațiile neutre, în prezența indicatorilor de discriminare.

⁴⁷ *Beizaras și Levickas c. Lituaniei*, nr. 41288/15, (14 ianuarie 2020) (rețele sociale, discurs ostil, amenințări homofobe); *Association Accept și alții c. României*, nr. 19237/16, (1 iunie 2021) (discurs ostil homofob); *Yevstifeyev și alții c. Rusiei*, nr. 42125/13, (3 decembrie 2024) (discurs ostil, amenințări homofobe); *Minasyan și alții c. Armeniei*, nr. 35844/14, (7 ianuarie 2025) (media, discurs ostil homofob); *Bazhenov și alții c. Rusiei*, nr. 31448/17, (4 februarie 2025) (rețele sociale, discurs ostil homofob).

Deoarece setul de date (2b) reprezintă o extensie a setului (2a), analiza curentă este o replică prin care urmărim modul în care patru factori specifici, *inflație probatorie*, *decuplare de motiv*, *validare investigații*, *explicații alternative*, se manifestă în legătură cu invalidarea răspunsurilor instituționale ale organelor de cercetare penală sau instanțelor naționale, în investigarea actelor motivate de „discriminare”. Această dinamică este sintetizată în Tabelul 3, prin clasificarea cazuisticii în funcție de impedimentul dominant, argumentele statului și poziționarea Curții, atât sub aspectul material al faptelor și motivelor discriminatorii, cât și sub aspectul procedural al obligației de a investiga raportul de cauzalitate cu aceste motive. În concordanță cu setul de date integrat în Tabelul 1, cartografierea jurisprudenței în Tabelul 3 păstrează aceeași structură reflectând rezultatele selecției din baza de date HUDOC axate atât pe cazuistica privind criteriul de orientare sexuală, cât și pe criteriul de sex. Clasificarea jurisprudenței specifice violenței domestice motivate de caracteristica de sex este incipientă, deconstrucția detaliată din secțiunile următoare fiind focalizată prioritar pe componenta referitoare la orientarea sexuală.

Într-o primă etapă, analiza se concentrează asupra jurisprudenței CEDO incluse în setul de date (2b), referitoare la acte motivate de orientarea sexuală, inclusiv situațiile în care motivul discriminatoriu este legat de orientarea sexuală reală sau percepută a victimei ori este atribuit prin asociere. Din totalul hotărârilor identificate, 23 de cauze prezintă relevanță directă pentru această categorie, constituind baza examinării modului în care factorii care influențează procesul de investigare contribuie la invalidarea răspunsurilor instituționale ale organelor de cercetare penală sau instanțelor naționale. Această opțiune metodologică urmărește asigurarea unei coerențe analitice și facilitarea comparabilității rezultatelor cu cele evidențiate în raport cu setul de date (2a). Cauzele privind acte de violență motivate de criteriul de sex sunt analizate separat, într-o etapă ulterioară a cercetării, având în vedere particularitățile acestei tipologii și necesitatea evitării suprapunerii unor mecanisme explicative și cadre de analize a discriminării care pot opera diferit în planul acestei cazuistici.

Tabel 3 Cartografierea jurisprudenței în funcție de impedimente în investigare (orientare sexuală, sex,)

Impedimente	Poziționarea statului	Calibrarea Curții	Cauze CEDO
1. Inflația probatorie în privința atitudinilor suspecte de discriminare (substanțial)	Invocă standardul „dincolo de orice îndoială rezonabilă”; susține că motivația nu este probată direct	Aspect probatoriu. Deficiențe și indicații omise (inclusiv contextuali) transferă sarcina probei; în lipsa explicațiilor neutre, constată încălcare substanțială	Orientare sexuală: <i>Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei; Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei; Beizaras și Levickas c. Lituaniei, Lapunov c. Rusiei. Fedorov c. Rusiei.</i>
			Sex: <i>Opuz c. Turciei; Volodina c. Rusiei; Tkheldze c. Georgiei; Tunikova și alții c. Rusiei; A și B c. Georgiei; T.V. și alții c. Rusiei; F.D. și alții c. Rusiei, I.C. c. Republicii Moldova.</i>
1. Inflația probatorie (procedural)	Invocă imposibilitatea probării elementului discriminatoriu. Respinge indiciile legate de motivație pe baza negării autorilor	Aspect interpretativ. Deficiențele de investigare a contextului prejudecăților și a rolului motivului discriminatoriu determină încălcare procedurală	Orientare sexuală: <i>Identoba și alții c. Georgiei M.C. și A.C. c. României; Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova;</i>
			Sex: <i>Eremia c. Republicii Moldova; Mudric c. Republicii Moldova; T.M. și C.M. c. Republicii Moldova; Halime Kiliç c. Turciei.</i>
2. Decuplarea faptelor de motivul discriminatoriu	Statul izolează fapta materială de motivație discriminatorie	Aspect probatoriu. Penalizează omiterea indicatorilor circumstanțiali, sub aspect procedural	Orientare sexuală: <i>Association Accept și alții c. României, Oganezova c. Armeniei; Stoyanova c. Bulgariei; Karter c. Ucrainei.</i>
			Sex: <i>Talpis c. Italiei; Bălșan c. României; Munteanu c. Republicii Moldova; A.E. c. Bulgariei.</i>
3. Validarea formală a investigațiilor	Statul invocă acte de cercetare standard, tratează fapta ca infracțiune de drept comun	Aspect interpretativ. Invalidează ancheta axată pe fapta materială care ignoră elementul de discriminare, prejudecată, (inclusiv ignorarea abuzurilor verbale)	Orientare sexuală: <i>Sabalić c. Croației; Ivanov c. Rusiei; Beus c. Croației; Hanovs c. Latviei; Bednarek și alții c. Poloniei; Kis și Levchuk c. Ucrainei.</i>
			Sex: <i>M.G. c. Turciei; Polshina c. Rusiei.</i>
4. Explicații alternative cu privire la faptele imputate	Statul justifică faptele prin acte de rutină, controale administrative, asigurarea ordinii publice, dispute private sau blamarea victimei.	Aspect interpretativ. Respinge explicațiile „neutre”; sancționează eșecul investigării motivației (discriminatorii), sub aspect procedural	Orientare sexuală: <i>Nepomnyashchii și alții c. Rusiei; Yevstifeyev și alții c. Rusiei; Minasyan și alții c. Armeniei; Bazhenov și alții c. Rusiei; Derrek și alții c. Rusiei.</i>
			Sex: <i>Ivashkiv c. Ucrainei; Gaidukevich c. Georgiei; Luca c. Republicii Moldova; Vieru c. Republicii Moldova; N.T. c. Ciprului.</i>

6. Deconstrucția impedimentelor de investigare în contextul actelor și infracțiunilor motivate de homofobie

Clasificarea cauzelor CEDO în Tabelul 3 sugerează că impedimentele în investigarea actelor motivate de caracteristici discriminatorii, în special orientare sexuală, se manifestă atât longitudinal, pe parcursul proceselor de investigare, cât și succesiv, în diferite etape, precum urmărirea penală sau stabilirea răspunderii penale. Deși aceste impedimente se suprapun și se influențează reciproc, unele tind să devină dominante în funcție de argumentele formulate de state și de maniera în care Curtea își structurează analiza pe fondul articolului 14 din Convenție. În acest context, secțiunile următoare prezintă distinct fiecare impediment, cu scopul de a sublinia modul în care operează și afectează logica răspunsului instituțional, sub aspectul atribuirii sau neatribuirii vreunui rol relevant motivului discriminatoriu. Primul impediment analizat vizează „inflația probatorie”, înțeles ca tendința de a supune motivația discriminatorie unui regim probatoriu excesiv. Această abordare influențează dimensiunea procedurală a obligației de a investiga discriminarea și, în ultimă instanță, se repercutează asupra posibilității de a reține încălcarea pe latură substanțială a art. 14, aspect examinat în secțiunea finală referitoare la excepționalismul acestei dimensiuni a discriminării.

6.1. Inflația probatorie: latura procedurală

În *Identoba și alții c. Georgiei*,⁴⁸ unul din cazurile proeminente legate de homofobie și agresiuni față de participanții la un marș organizat cu ocazia zilei internaționale împotriva homofobiei, Curtea Europeană a corelat indicatorii utilizați în cauzele *Begheluri și alții* și *Membrii Congregației Gldani a Martorilor lui Iehova* pentru a reliefa specificul infracțiunilor de ură, legătura cu o caracteristică protejată cât și poziționarea organelor de cercetare penală în raport de acestea.⁴⁹ Ambele cauze invocate de Curte și, în mod special, *Begheluri* se încadrează în ipoteza „excepționalismului laturii substanțiale” a art. 14, în care se reține ipoteza *prima facie* a unui caz în care ura religioasă și atitudinile de intoleranță au jucat rolul principal în actele de violență.⁵⁰ Aceeași cauzalitate a fost plasată în legătură cu modul în care organele de cercetare penală au tratat reclamanții, lipsa de protecție, tolerarea violenței și neinvestigarea incidentelor de violență motivate religios.⁵¹

Identoba și alții nu este o replică *ad literam* a constatărilor din cele două cauze însă prioritizează aspectele cheie ce configurează elementul de prejudecată cu rol agravant: contextul mai larg în care se produc actele de agresiune (atitudini negative

48 *Identoba și alții c. Georgiei*, no.73235/12, (12 mai 2015).

49 *Identoba și alții*, para. 67-74 Curtea citează *Members of the Gldani Congregation of Jehovah's Witnesses and Others v. Georgia*, no. 71156/01, (3 mai 2007), paras. 96, 111, 118, 138-42 și *Begheluri and Others v. Georgia*, no. 28490/02, paras. 171179, (7 octombrie 2014), paras. 107-108, 113, 117, 119, 134-36, 137-138.

50 *Begheluri and Others v. Georgia*, paras. 176-179.

51 *Begheluri and Others v. Georgia*, paras. 176-179.

față de comunitatea LGBTIQ),⁵² profilul actorilor (reprezentanți ai unor grupuri religioase implicați în proferarea unui limbaj cu conotații homofobe),⁵³ acte materiale (discursul instigator la ură combinat cu distrugerea simbolurilor utilizate de participanți) și dimensiune (acte de agresiune fizică la care participă un număr disproporționat de mare de persoane în raport cu numărul de victime).⁵⁴ În strânsă legătură cu aceste indicii, instanța europeană a cuantificat dinamica răspunsului instituțional la momentul material al faptelor, în special lipsa de control operativ în escaladarea evenimentelor și nivelul de protecție împotriva atacurilor față de victime, corelat cu gradul ridicat de ostilitate cunoscut de autorități față de comunitatea LGBTIQ.⁵⁵ Sub aspectul răspunsului investigativ al agresiunilor homofobe, Curtea a constatat restrângerea inexplicabilă a sferei anchetelor naționale la acte legate de perturbarea ordinii publice în contrapondere cu gravitatea faptelor și prevederile penale relevante, omisiunea identificării tuturor suspectilor relativ la actele de incitare și de agresiuni în contrast cu probele video care indicau principalii suspecti și lipsa măsurilor de a demasca motivele homofobe,⁵⁶ raportat la normele penale care prevedeau atât discriminarea cât și orientarea sexuală și de gen ca element al circumstanțelor agravante la săvârșirea unei infracțiuni.⁵⁷

Aceste constatări par să plaseze cauza mai degrabă înspre impedimentul legat de validarea formală a investigațiilor, în ipoteza invocării normelor de drept comun și procedurilor standard de anchetare. Însă o analiză atentă arată faptul că punctele centrale în argumentele statului s-au fixat pe o axă procedurală legată de caracterul nefondat al plângerilor, lipsa detaliilor și a probelor cu privire la gravitatea vătămarilor suferite, ceea ce ar exclude incidența coroborată a art. 14 și art. 3 din Convenție.⁵⁸ Așadar, din această perspectivă, impedimentul dominant în context este corelativ lipsei de substanțiere a faptelor și implicit a motivațiilor discriminatorii. Poziționarea instanței europene este atipică în cauză deoarece invocarea în hotărâre a standardului probei „dincolo de orice dubiu rezonabil” nu este urmată de o analiză care să rezulte în reținerea unor indicii *prima facie* de discriminare și o transferare a sarcinii probei, sub aspect substanțial. Mai degrabă, se poate interpreta că instanța europeană a fost convinsă, contrar statului, de caracterul „în mod evident homofob” al ostilității manifestate față de comunitatea LGBTIQ, evidențiată în rapoarte internaționale și a actelor de incitare la ură împotriva acestora, rezultate din discursurile și amenințările agresorilor.⁵⁹ Totuși, aceste circumstanțe au fost plasate în dimensiunea procedurală a obligației de diligentă în a „demasca” motivația discriminatorie. Pe acest fond, neidentificarea autorilor, nici a reprezentanților unor organizații religioase a căror implicare era cunoscută și atestată prin înregistrări video și, în mod particular, neanchetarea elementelor discriminatorii, pe fondul ostilității și a

52 *Identoba și alții c. Georgiei*, para. 68.

53 *Identoba și alții c. Georgiei*, para. 69.

54 *Ibid.*, para. 70.

55 *Ibid.*, paras. 72-74.

56 *Ibid.*, paras. 75, 77.

57 *Ibid.*, para. 77-78.

58 *Ibid.*, paras. 57-58.

59 *Ibid.*, paras. 65, 68, 69.

discursurilor de ură, a condus la încălcarea art. 14 împreună cu art. 3.⁶⁰

În *M.C. și A.C. c. României*⁶¹ și *Genderdoc-M și M.D. c. Moldovei*⁶² constatarea explicită a încălcării „sub aspect procedural” a art. 14 coroborat cu art. 3 este mult mai nuanțată sub aspectul dominant al caracterului ineficient al investigației. În *M.C. și A.C.* implicațiile au vizat tergiversarea anchetei, intervenția prescripției și consecința lipsei de examinare a motivației discriminatorii a actelor de violență.⁶³ În *Genderdoc-M* implicațiile sunt diferite deoarece au vizat formalismul excesiv al investigației și omiterea circumstanțelor anterioare și ulterioare actelor de violență, ceea ce a exclus motivația discriminatorie.⁶⁴ Spre deosebire de *Identoba*, în *M.C. și A.C.* argumentele statului s-au axat pe lipsa unui probatoriu suficient (n.n.: prezumții *prima facie*) care să indice elemente de ură și discriminare de natură să transfere sarcina probei către autorități, ceea ce ne situează în contextul impedimentului legat de inflația probatorie.⁶⁵ Însă în *Genderdoc-M*, deși la prima vedere cauza se poate încadra la impedimentul legat de explicații alternative sau „neutre”, deoarece statul argumentează că actele materiale rezultă din conflictul între două persoane, motivele principale se concentrează asupra faptului că probatoriul rezultat din anchetă nu a relevat nicio legătură cu motive homofobe.⁶⁶ Ca atare, cauza rămâne în esență, specifică inflației probatorii.

Similar abordării din *Identoba*, instanța europeană nu a realizat un examen propriu zis al mecanismului discriminării în *M.C. și A.C.* și a sarcinii probei pe acest teren, notând ca elemente prevalente: lipsa unor măsuri semnificative timp de 1 an de la data plângerii; clasarea în curs de 5 ani a plângerii în lipsa identificării autorilor, perioade de inactivitate procedurală timp de 6 ani și ignorarea probelor prezentate de victime cu privire la autori. În acest context, Curtea a citat însă cauza *Identoba*, pentru a articula perspectiva neanchetării motivelor homofobe, pe fondul a două elemente: contextul mai larg al ostilității față de comunitatea LGBTIQ rezultat din rapoarte internaționale și insultele „în mod clar homofobe” proferate în timpul incidentelor, contrar susținerilor statului că incidentele „nu au avut caracterul unei infracțiuni de ură.”⁶⁷ În *Genderdoc*, Curtea nu a citat *Identoba*, însă a penalizat un element nou în practica sa, faptul că ancheta a omis contextul anterior actelor de violență, marcat de injurii legate de orientarea sexuală a victimei și materiale video disponibile public care identificau orientarea sexuală a victimei precum și atitudini ostile. Neanchetarea potențialelor motive homofobe în acest cadru de către organele de cercetare penale și instanțe, chiar și în lipsa menționării explicite de

60 Ibid., paras. 77, 79-81.

61 *M.C. și A.C. c. României*, no.12060/12, (12 aprilie 2016). Faptele relativ similare cu cele din *Identoba*, în contextul unui „marș gay anual” au implicat acte de violență fizică și abuz verbal, comise însă de un grup restrâns de persoane împotriva unor participanți la marș cu proferarea unor abuzuri verbale homofobe. A se vedea paras.7-12.

62 *Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova*, no. 23914/15, (14 decembrie 2021). Faptele vizează acte de violență fizică și abuz verbal comise de un grup de persoane împotriva victimei din considerente homofobe. A se vedea para. 11-21.

63 *M.C. și A.C. c. României*, para. 120, 123-124.

64 *Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova*, para. 38-46.

65 *M.C. și A.C. c. României*, no.12060/12, (12 aprilie 2016), para. 89-96.

66 *Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova*, para.31.

67 *M.C. și A.C. c. României*, para. 120-121, 124-125 și 92, 95 coroborat cu para 45-46, 9, 124.

către victimă a motivației autorilor, în optica Curții, a determinat încălcarea obligației procedurale de a demasca orice motiv discriminatoriu al actelor de violență.⁶⁸

6.2. Decuplarea faptelor de motivul discriminatoriu

Motivele disocierii actelor de agresiune verbală și/sau fizică de atitudinile discriminatorii pe criteriul de orientare sexuală nu sunt întotdeauna evidente, fiind corelative unor elemente aparent obiective în maniera de abordare, încadrare și investigare a faptelor materiale. Cauza *Asociația ACCEPT și alții c. României*,⁶⁹ cu privire la abuzuri verbale și amenințări homofobe și lipsa protecției împotriva acestora este ilustrativă din acest punct de vedere. Așa cum arată Curtea, *ACCEPT* trebuie „distinsă” de *Begheluri* și *Membrii Congregației Gldani ai Martorilor lui Iehova și alții*, în care „amenințările au fost însoțite de percheziții, agresiuni fizice severe și acte umilitoare și intimidante, într-un climat național general de intoleranță religioasă”. De asemenea, aceasta „contrastează” cu *Identoba și alții* și cu *M.C. și A.C.* în care „abuzurile verbale și amenințările grave îndreptate împotriva manifestanților care promovau drepturile LGBTIQ au fost urmate de agresiuni fizice, fiind depășiți numeric de agresorii lor.”⁷⁰ Impedimentul decuplării apare cu precădere în argumentele statului construite în jurul a trei elemente: protecția asigurată prin prezența poliției la incidente și lipsa cauzalității între acțiunile acestora și vătămarile invocate,⁷¹ lipsa necesității intervenției poliției pentru a opri „discuțiile dintre cele două părți”, clasarea anchetei din lipsă de probe și neîncălcarea art. 14.⁷² În acest cadru argumentativ, indiciile de homofobie (abuzuri verbale, amenințări, simboluri, apartenența autorilor la grupuri de extremă dreapta)⁷³ sunt decuplate de actele materiale, fiind subsecvent legate de impedimentul inflației probatorii. Spre exemplu, organele de cercetare penală și instanțele invocă probatoriul care nu dovedește „dincolo de orice îndoială rezonabilă” că faptele penale „fuseseră într-adevăr comise”.⁷⁴ Însă caracterul dominant al impedimentului decuplării rezultă, pe de o parte, din poziționarea operativă subiectivă a poliției în cadrul incidentelor,⁷⁵ și, pe de altă parte, din poziționarea față de abuzurile verbale, ne-consemnarea insultelor homofobe în rapoartele întocmite de poliție și lipsa de examinare în deciziile procurorilor,⁷⁶ calificarea abuzurilor verbale ca „simple discuții” sau „schimb de opinii” ori ignorarea profilului agresorilor.⁷⁷ Aceste aspecte

68 *Genderdoc-M și M.D. c. Republicii Moldova*, para. 42-46.

69 *Asociația ACCEPT și alții c. României*, no. 19237/16, (1 iunie 2021).

70 *Asociația ACCEPT și alții c. României*, para. 55-56.

71 *Idem.*, para. 59, 106-107.

72 *Idem.*, para. 66, 93-95.

73 Utilizarea sloganurilor „moarte homosexualilor”, „poponari” și amenințări, afișarea de semne fasciste și xenofobe, steagul partidului de extremă dreapta *Totul pentru țară*, dizolvat în 2015 prin hotărâre judecătorească, posibila asociere cu o mișcare de extremă dreapta. A se vedea *Asociația ACCEPT și alții c. României*, para. 9, 31, 43.

74 *ACCEPT și alții*, para. 31-33, și 119.

75 Curtea notează, spre exemplu, poziționarea forțelor de poliție în afara spațiului incidentelor, pasivitatea în a de-escalada situația, lipsa de reacție la insulte și acte de hărțuire împotriva victimelor, ceea ce nu exclude o posibilă pârținire. A se vedea *Asociația ACCEPT și alții c. României*, para 109-113.

76 *Accept și alții*, para. 112, 120.

77 *Accept și alții*, para. 122.

coroborate cu contextul mai larg al ostilității față de comunitatea LGBTIQ și a ignorarea indicilor *prima facie* de abuz verbal motivat sau cel puțin influențat de orientarea sexuală s-au repercutat asupra condițiilor legate de standardul investigării efective a infracțiunilor de ură motivate de homofobie, pe terenul art. 14.⁷⁸

Decuplarea ca impediment preponderent apare și în cazurile care implică infracțiuni cu violență împotriva persoanei și bunurilor motivate de homofobie, precum tâlhărie în *Karter c. Ucrainei*,⁷⁹ incendierea proprietății în *Oganezova c. Armeniei*⁸⁰ sau omor în *Stoyanova c. Bulgariei*.⁸¹ În *Oganezova* și *Stoyanova*, numitorul comun al decuplării rezidă în absența unui cadru legal care să prevadă motivația discriminatorie pe criteriul orientării sexuale în norma de drept penal sau ca circumstanță agravantă,⁸² ceea ce s-a materializat în anchetarea cazurilor ca infracțiuni distincte: „distrugere a proprietății”, „acte de violență și amenințare” sau „omor”⁸³. Spre deosebire de aceste cauze, în *Karter c. Ucrainei*⁸⁴ organele de cercetare penală au încadrat faptele ca „tâlhărie” și „vătămare corporală” victima neavând un temei probatoriu cu privire la discriminare în cursul anchetei penale.⁸⁵ Din perspectiva impedimentului decuplării și a abordării Curții Europene în aceste cazuri, problema nu este legată *sine qua non* de norma penală, cât de examinarea rolului motivațiilor discriminatorii și ponderea acordată acestora atât în anchetarea actelor homofobe cât și în tragerea la răspundere penală a făptuitorilor. Or, din acest punct de vedere, caracteristica comună acestor cauze este fixarea actelor de cercetare pe conținutul material al rezultatului infracțiunii și nu pe motivul săvârșirii acestora, ceea ce determină deficiențele de demascare a elementului discriminatoriu, prin ignorarea acestuia sau excludere.⁸⁶ Similar, cauzei *ACCEPT și alții* citată de Curte în *Oganezova*, deficiențele pot rezulta și din lipsa de imparțialitate a organelor de cercetare penală vizavi de orientarea sexuală a victimei sau din restrângerea excesivă a obiectului anchetelor penale cu excluderea investigării insultelor homofobe în *Karter*.⁸⁷ *Stoyanova* este o excepție relativă deoarece instanțele naționale au evaluat interacțiunea dintre factorii atenuanți și agravanți în stabilirea sentinței penale pentru fapta de omor. Însă așa cum preciza și instanța europeană, motivele homofobe identificate de organele de cercetare penală nu au avut un efect real în examinarea acestora și stabilirea unor consecințe juridice în sentința de condamnare, deși motivele homofobe reprezentau un element cheie al cazului.⁸⁸

78 *Accept și alții*, 114, 123, 126-128.

79 *Karter c. Ucrainei*, nr.18179/17, (11 aprilie 2024).

80 *Oganezova c. Armeniei*, nr. 71367/12 72961/12, (17 mai 2022).

81 *Stoyanova c. Bulgariei*, nr. 56070/18, (14 iunie 2022).

82 *Oganezova c. Armeniei*, para.71, 103; *Stoyanova c. Bulgariei*, para. 70.

83 *Oganezova c. Armeniei*, para.102, 111-112, *Stoyanova c. Bulgariei*, para.70-71.

84 *Karter c. Ucrainei*, nr. 18179/17, (11 aprilie 2024).

85 *Karter c. Ucrainei*, paras. 74, 87-88.

86 *Karter c. Ucrainei*, paras. 81, 88; *Oganezova c. Armeniei*, paras.107, 115, 120.

87 *Oganezova c. Armeniei*, para. 107; *Karter c. Ucrainei*, para.88.

88 *Stoyanova c. Bulgariei*, paras. 67, 71-74,

6.3. Validarea formală a investigațiilor

Spre deosebire de inflația probatorie, validarea investigațiilor presupune poziționarea statului în limitele operaționale de anchetă care includ cercetarea și urmărirea penală sau proceduri care rezultă în tragerea la răspundere a autorilor pentru faptele materiale săvârșite (abuzuri verbale și/sau fizice). Cazul tipic al acestui impediment se reflectă în *Kis și Levchuk c. Ucrainei*, actele de violență împotriva unui cuplu de același sex îmbrățișați pe o bancă într-un spațiu public și afirmațiile legate de faptul că „au confundat locul cu America și cu Europa” fiind încadrate de organele de cercetare penală ca fapte de „huliganism” lipsite de motivații discriminatorii.⁸⁹ O categorie elocventă acestui impediment este reliefată în *Sabalić c. Croației* și *Beus c. Croației*, ambele axate pe argumentul dominant al anchetării imediate a faptelor de către poliție și demararea procedurilor care au culminat cu sancționarea unor autori de instanțele naționale.⁹⁰ Însă pe fond, specificitatea acestui impediment (validarea formală) rezultă din abordarea faptelor fie ca infracțiuni de drept comun, fie drept contravenții prin care se ignoră sau nu se clarifică indiciile *prima facie* că „actele de violență au fost motivate sau cel puțin influențate de orientarea sexuală” a victimei.⁹¹ În aceste condiții, anchetarea promptă a incidentelor și demararea unor proceduri judiciare ce rezultă în sancțiuni modice, cu omisiunea atribuirii unui caracter relevant motivației discriminatorii, devine deficientă din perspectiva obligației procedurale pe fondul Art. 14 din Convenție.⁹²

O categorie secundară vizează cauzele în care autorii actelor materiale confirmă injurii sau afirmații în legătură cu orientarea sexuală la momentul material al agresiunilor ca reacție la un comportament perceput ca neacceptabil al victimelor. În *Hanovs c. Latviei* organele de cercetare penală au considerat că nu se pot reține elemente de ură în lipsa „incitării”, a producerii efectelor doar asupra victimei și nu asupra minorității sexuale în general și a realizării actelor materiale de violență împotriva victimei, în lipsa unei audiențe care să fi fost incitate la ură.⁹³ În *Ivanov c. Rusiei*, instanțele au catalogat reacția autorului explicată prin propriile convingeri religioase împotriva „propagandei homosexuale” ca fiind lipsită de „ură,” ignorând apartenența acestuia la un grup care promova „etnia și modul de viață rusesc”.⁹⁴ Spre deosebire de respingerea motivațiilor în *Hanovs* și *Ivanov*, în *Bednarek și alții c. Poloniei*, instanțele naționale au luat act de circumstanțele legate de presupusa orientare sexuală a victimelor și insultele homofobe ale autorilor, însă nu au corelat în niciun fel aceste elemente în stabilirea actelor materiale și

89 *Kis și Levchuk c. Ucrainei*, no.910/18, (9 aprilie 2026), paras. 4, 7-9, 38, 41-43, 45-46. Curtea a constatat încălcarea Art. 14 împreună cu Art. 8 din prisma deficiențelor de investigare a motivelor discriminatorii și în special a deficiențelor de anchetare per ansamblu legate de neidentificarea autorilor, pasivitatea în obținerea probelor și durata excesivă a investigației, peste 10 ani.

90 *Sabalić c. Croației*, no. 50231/13, (14 ianuarie 2021), paras. 85, 109 și *Beus c. Croației*, no.16943/17, (21 martie 2023), paras. 30-31.

91 *Sabalić c. Croației*, paras. 105, 107 și *Beus c. Croației*, no.16943/17, (21 martie 2023), paras. 30-31.

92 *Sabalić c. Croației*, para. 115 și *Beus c. Croației*, no.16943/17, (21 martie 2023), para. 35.

93 *Hanovs c. Latviei*, no.40861/22, (18 iulie 2024), para.47-48, 50. Autorul a recunoscut în timpul interogatoriului inițial al poliției că a folosit insulte anti-gay ca reacție la manifestările publice de afecțiune dintre victimă și partener.

94 *Ivanov c. Rusiei*, no.72144/14, (10 ianuarie 2023), paras. 3, 6, 15.

a pedepselor pentru vătămare corporală.⁹⁵ Acest rezultat al încadrării faptelor ca vătămare corporală sau perturbare a ordinii publice, regăsit și în *Sabalić*, *Beus*, *Hanovs* și *Ivanov* este penalizat de Curte pe latura procedurală a art. 14 pentru omisiunea sau ignorarea stabilirii relației cauzale cu motivația discriminatorie, respectiv orientarea sexuală reală sau percepută a victimei.⁹⁶

6.4. Explicații alternative (neutre) cu privire la faptele imputate

În linia evaluării anterioare, spre deosebire de impedimentul decuplării axat pe separarea actelor materiale de posibile motive discriminatorii, în cazul explicațiilor alternative accentul se mută pe reinterpretarea și recontextualizarea faptelor, astfel încât motivația suspectă este neutralizată prin substituirea unor explicații neutre. Acestea pot presupune invocarea unor măsuri sau operațiuni legitime, existența unor conflicte sociale sau comportamentul provocator al victimei.⁹⁷

În *Nepomnyashchiy și alții c. Rusiei*,⁹⁸ *Yevstifeyev și alții c. Rusiei*⁹⁹ și *Minasyan c. Armeniei*¹⁰⁰, cauze ce vizează discursul de ură homofob, motivația discriminatorie sau legătura cu caracteristica discriminatorie (n.n. orientarea sexuală sau asocierea cu orientarea sexuală) este reinterpretată prin legitimarea conținutului opiniilor și neîndeplinirea unor condiții procedurale. Spre exemplu, în *Nepomnyashchiy* statul delimitează calitatea oficială de cea privată a autorilor, prezervarea unor valori religioase în prevalarea opiniilor personale și lipsa de intenție și a efectului produs față de victime. Acest tip de argumentație este practic centrat pe ideea că normele penale nu sunt aplicabile discursului în cauză deoarece vizează o categorie de persoane care nu intră sub incidența unui „grup social” protejat de legea penală.¹⁰¹ În aceeași linie de argumentație, în *Yevstifeyev* plângerile penale au fost respinse în optica statului deoarece nu „conțineau indicii prima facie cu privire la săvârșirea unor infracțiuni”, cât „simple opinii personale” vizavi de un grup în general și nu față de victime, în mod particular.¹⁰² În *Minasyan*, explicațiile combină reîncadrarea faptelor ca opinii personale pe fondul cererilor legate de săvârșirea unor insulte și lipsa oricăror probe legate de o posibilă discriminare, deficiență imputabilă victimelor, ceea ce a condus la excluderea examinării discriminării în soluțiile naționale.¹⁰³

95 *Bednarek și alții c. Poloniei*, no. 58207/14, (10 iulie 2025), para. 105.

96 *Sabalić c. Croației*, para. 107, 115; *Beus c. Croației*, para. 32-34, *Hanovs c. Latviei*, para. 13, 52-53, *Ivanov c. Rusiei*, para. 5-6, 15, *Bednarek și alții c. Poloniei*, paras.103, 105.

97 Dezideriu Gergely, „Dinamica „infracțiunilor de ură”. În *Noua Revistă de Drepturile Omului*, 4, Vol. 21, (Octombrie-Decembrie 2025): 47-74. În cazul infracțiunilor de ură din motive homofobe a se vedea *Kis și Levchuk c. Ucrainei*, discutat anterior. Similar, *Beizaras și Levickas c. Lituaniei*, 41288/15, (14 ianuarie 2020), paras. 94-95 și 119-12. Guvernul invocă caracterul „provocator” al comportamentului victimelor prin postarea unei fotografii susceptibilă a genera comentarii intense de natura unui conflict ce rezultă din „diferențe culturale sau religioase”.

98 *Nepomnyashchiy și alții c. Rusiei*, nr.39954/09 3465/17, (30 mai 2023).

99 *Yevstifeyev și alții c. Rusiei*, nr. 226/18 236/18 2027/18, (3 decembrie 2024).

100 *Minasyan c. Armeniei*, nr. 59180/15, (7 ianuarie 2025).

101 *Nepomnyashchiy și alții c. Rusiei*, para.67-69.

102 *Yevstifeyev și alții c. Rusiei*, para.71, 73 și 74.

103 *Minasyan c. Armeniei*, para. 41-43.

Spre deosebire de cauzele privind discursul de ură, în *Derrek și alții c. Rusiei și Bazhenov și alții c. Rusiei* fondul vizează acțiuni de percheziții, testare anti-drog și utilizarea limbajului homofob împotriva participanților unui curs legat de drepturile omului și LGBTIQ,¹⁰⁴ respectiv lipsa de protecție în legătură cu devoalarea datelor cu caracter personal, în special orientarea sexuală, în spațiul online, prin intermediul unor grupuri explicit homofobe.¹⁰⁵ Argumentele în aceste cazuri sunt axate preponderent pe legalitatea formală a operațiunilor de poliție¹⁰⁶ și lipsa oricăror informații obiective care să indice săvârșirea unor infracțiuni.¹⁰⁷

Aceste poziții caracterizate de absența unei examinări explicite a motivației discriminatorii, respectiv a legăturii de cauzalitate cu orientarea sexuală sau asocierea cu aceasta sunt, de regulă, penalizate de Curte sub aspectul constatării neîndeplinirii obligației de a analiza rolul potențial al motivelor homofobe în actele materiale, atât din perspectiva contextului mai larg al atitudinilor de ostilitate față de comunitatea LGBTIQ cât și în contextul specific al indiciilor prima facie de homofobie.¹⁰⁸

6.5. Inflația probatorie: excepționalismul laturii substanțiale

În marea majoritate a cauzelor vizând acte materiale motivate de orientarea sexuală, prin asociere cu orientarea sexuală, sau altfel, infracțiuni motivate de homofobie, Curtea Europeană a marjat prevalent pe „eșecul” sau omisiunea autorităților de a examina legătura causală cu motivul discriminatoriu în incidente. Acest tip de concluzie este plasat, în mod prevalent, în dimensiunea procedurală a art. 14 din Convenția europeană. În contrast cu practica sa, instanța europeană a constatat încălcarea explicită a art. 14 „sub aspect substanțial” în coroborare cu art. 3 în *Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei, Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei, Lapunov c. Rusiei, Derrek și alții c. Rusiei, Fedorov c. Rusiei*¹⁰⁹ și încălcarea art. 14 cu art. 8 în *Beizaras și Levickas c. Lituaniei*.¹¹⁰ Standardul probelor „dincolo de orice dubiu rezonabil” și lipsa probatoriului în anchetele naționale care să susțină motivația discriminatorie a actelor imputate apare ca un corolar comun în logica argumentelor statelor, ceea ce explică clasificarea acestora în contextul impedimentului legat de „inflația probatorie.”¹¹¹

104 *Derrek și alții c. Rusiei*, nr. 31712/21, (29 aprilie 2025).

105 *Bazhenov și alții c. Rusiei*, nr. 8825/22 19130/22, (4 februarie 2025).

106 *Derrek și alții c. Rusiei*, para. 9 și 25.

107 *Bazhenov și alții c. Rusiei*, para. 16, 45, 75

108 *Derrek și alții c. Rusiei*, para 5, 8, 24, 26 (atitudini discriminatorii ale poliției, utilizarea limbajului homofob, ostilitatea față de comunitatea LGBTIQ), *Bazhenov și alții c. Rusiei*, para.8, 30, 72-73, 78 (publicare pe internet a datelor personale inclusiv pe site-uri anti-LGBTIQ, comentarii incitatoare la ură și stigmatizarea comunității LGBTIQ). În același sens, *Nepomnyashchii și alții c. Rusiei*, para. 59 (stigmatizare), 85; *Yevstifeyev și alții c. Rusiei*, para.69 (stigmatizare), 76; *Minasyan c. Armeniei*, para. 68 (stigmatizare), 75-76.

109 *Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei*, nr.7224/11, (8 octombrie 2020), *Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei*, nr.73204/13, 74959/13, (16 decembrie 2021), *Lapunov c. Rusiei*, nr. 28834/19, (12 septembrie 2023), *Derrek și alții c. Rusiei*, nr.317121/21, (29 aprilie 2025), *Fedorov c. Rusiei*, nr.25590/21, (30 aprilie 2026).

110 *Beizaras și Levickas c. Lituaniei*, nr.41288/15, (14 ianuarie 2020).

111 *Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei*, para. 33, 43 (lipsa contestării acțiunilor poliției și atingerii unui

Încălcarea substanțială a articolului 14 are loc, mai degrabă, în situațiile în care se întrunesc simultan un cumul de indicii precum tratamente aplicate victimelor menite să intimideze sau să stigmatizeze (operațiuni abuzive, percheziționare corporală, controale sau teste lipsite de justificare, loviri, amenințări, violențe),¹¹² prezența unui limbaj de ură explicit (insulte, injurii, apelative peiorative homofobe),¹¹³ contextul mai larg care indică ostilitate și stigmatizare față de comunitatea LGBTIQ (prejudici la nivel național, abuzuri repetate)¹¹⁴ însoțite de elemente relevante precum declarații publice sau oficiale, implicarea directă a reprezentanților statului în incidente, lipsa contestării faptelor, relatări consistente ale martorilor, înregistrări video sau alte probe relevante.¹¹⁵ Cu alte cuvinte, tratamentul aplicat victimelor este indisolubil legat de orientarea sexuală sau asocierea cu aceasta, fiind în fapt, un element inseparabil al actelor materiale ale infracțiunilor săvârșite. Spre exemplu, în *Lapunov* și *Fedorov*, Curtea Europeană a reținut că victima „a fost supusă unor acte de violență direcționate exclusiv din cauza orientării sexuale” în contextul refuzului repetat al autorităților de a deschide dosare penale și pe fondul nivelului de intoleranță ridicat față de persoanele LGBTIQ, confirmat de înalți funcționari guvernamentali.¹¹⁶ Similar, în *Women's Initiatives Supporting Group* și *Aghdgomelashvili și Japaridze*, instanța europeană a catalogat conduita necorespunzătoare a ofițerilor de poliție ca fiind motivată de homofobie, exprimând în mod clar prejudici pe baza asocierii cu comunitatea LGBTIQ.¹¹⁷ În acest context, este evidentă tendința de corelare a instanței europene între pragul de gravitate al faptelor în câmpul de aplicare al art. 3 și motivația discriminatorie dedusă din circumstanțele cauzei. Cauza *Beizaras și Levickas c Lituaniei*, deși nu implică acte de violență fizică motivate de orientarea sexuală, pune în discuție extinderea acestui raționament în contextul articolului 8. Este vorba de comentarii în spațiul online care includ apeluri explicite la violență și incitare la ură din considerente homofobe (ex. „să fie arși”, „în camere de gazare”, „împușcați”) considerate ca neîntrunind exigențele normelor penale de către organele de cercetare penală și instanțe.¹¹⁸ În context, minimizarea gravității prin calificarea ca simple „obscurități” lipsite de natură „sistematică” și neacordarea protecției penale au condus, în opinia CEDO, la tolerare și au contribuit la discriminare.¹¹⁹

prag de severitate), *Women's Initiatives Supporting Group* și alții c. Georgiei, para. 54 (lipsa probelor), *Lapunov c. Rusiei*, para. 54 (lipsa probelor), *Derrek și alții c. Rusiei*, para. 9-11 (lipsa probelor), *Fedorov c. Rusiei*, para. 12 (similar cu *Lapunov*).

112 *Aghdgomelashvili și Japaridze*, para. 6-12, 15-16, *Derrek și alții*, paras. 8-11, 29-30.

113 *Aghdgomelashvili și Japaridze*, para. 40, *Women's Initiatives Supporting Group* și alții, para. 22-23, *Derrek și alții*, para. 29-30, *Lapunov c. Rusiei*, paras. 20-25.

114 *Lapunov c. Rusiei*, para. 5-8, 120, *Aghdgomelashvili și Japaridze*, para. 40, *Women's Initiatives Supporting Group* și alții, para. 66, *Derrek și alții*, para. 24.

115 *Lapunov c. Rusiei*, para. 8-9, *Aghdgomelashvili și Japaridze*, para. 48, *Women's Initiatives Supporting Group* și alții, para. 42, 75, *Derrek și alții*, para. 29.

116 *Lapunov c. Rusiei*, para. 119-120, *Fedorov c. Rusiei*, para. 12 și apendix -informații factuale, probe medicale

117 *Women's Initiatives Supporting Group* și alții, para. 77-78, *Aghdgomelashvili și Japaridze*, para. 49-50.

118 *Beizaras și Levickas c Lituaniei*, paras. 125-128.

119 *Beizaras și Levickas c Lituaniei*, paras. 129-130.

7. În loc de concluzii: continuitate funcțională în abordarea infracțiunilor de ură

Analiza setului de date (2b) indică, per ansamblu, o suprapunere cu ipotezele de lucru din setul de date (2a), relevând o continuitate a mecanismelor sau factorilor care influențează investigarea actelor generic descrise de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, drept „incidente declanșate de atitudini suspectate de discriminare,” „motive discriminatorii,” „motivate de discriminare”, ori „infracțiuni motivate de prejudecăți” cu alte cuvinte „infracțiuni de ură”. Pe fondul jurisprudenței examinate, se distinge, în mod particular, o prevalență acordată dimensiunii procedurale în aplicarea art. 14 din Convenție.

În ceea ce privește prima întrebare de cercetare, referitoare la ajustarea standardului probatoriu „dincolo de orice dubiu rezonabil,” este evident că instanța europeană operează o anumită flexibilizare, în special prin acceptarea unor indicatori circumstanțiali precum nivelul ridicat de ostilitate și indicatori contextuali precum limbajul homofob. Cu toate acestea, instanța europeană nu recurge, ca regulă, la prezumții *prima facie* de discriminare și transferarea sarcinii probei către stat, ci rămâne prevalent în limitele evaluării obligației procedurale de a „demasca” motivul discriminatoriu. Ca atare, Curtea penalizează prevalent deficiențele de investigare inclusiv pe fondul aspectelor legate de incoerențe în identificarea, administrarea și interpretarea probelor, ce constituie indicii ale omiterii sau ignorării raportului de cauzalitate potențial dintre actele materiale și orientarea sexuală sau asocierea cu aceasta. Această poziționare este evidentă în *Identoba și alții*, *M.C. și A.C.* și *Genderdoc-M și M.D.*

A doua întrebare de cercetare, privind poziționarea Curții față de decuplarea faptelor de motivația discriminatorie este confirmată în jurisprudența analizată. Ipoteza că instanța europeană se axează pe maniera de analiză a indiciilor de homofobie (n.n.: manifestare prejudecăți, atitudini subiective, limbaj discriminatoriu) este susținută de abordarea domestică a cauzelor prin care actele de hărțuire, incitare la ură sau violență sunt tratate exclusiv ca infracțiuni de drept comun. În *ACCEPT și alții* sau *Karter* această abordare rezultă din prisma posturii operaționale a poliției și a diminuării complete a contextului de ostilitate sau ignorării caracterului homofob al incidentelor de către parchete sau instanțe. Însă decuplarea, așa cum se manifestă în *Oganezova* și *Stoyanova*, devine structurală atunci când decurge din absența criteriului de orientare sexuală în legea penală și între circumstanțele agravante.

În ceea ce privește a treia întrebare, referitoare la condițiile în care Curtea refuză validarea formală a investigațiilor, analiza confirmă ipoteza conform căreia urmărirea penală sau condamnarea penală nu este suficientă în absența examinării efective și a acordării unei ponderi relevante motivației discriminatorii. Anchetarea promptă a incidentelor și demararea procedurilor penale care îmbracă în faza ulterioară natura juridică a unor fapte contravenționale și amenzi modice în *Sabalić* și *Beus*, precum și soluțiile judecătorești care notează indiciile homofobe, dar nu le circumstanțiază în actul condamnării penale, în *Bednarek*, sunt invalidate de Curtea Europeană. Această concluzie denotă faptul că anchetarea sau examinarea care nu integrează analiza motivului

discriminatoriu, (n.n.: orientarea sexuală), nu respectă condițiile procedurale ale art. 14.

În legătură cu a patra întrebare, referitoare la abordarea explicațiilor alternative sau „neutre” în contextul investigării domestice a infracțiunilor de ură, analiza confirmă că acestea nu sunt acceptate de Curte atunci când intră în coliziune cu indicatorii de prejudecată, respectiv homofobie. În cauze precum *Nepomnyashchiy și alții, Yevstifeyev și alții și Minasyan c. Armeniei*, reinterpretarea discursului homofob prin legitimarea opiniilor și neincidența normelor penale este utilizată pentru a exclude caracterul discriminatoriu, însă acest tip de interpretare este penalizat de Curte. Aceeași abordare este aplicată atunci când analiza este deplasată de la conduita agresorilor către comportamentul „provocator” al victimei, ceea ce contribuie la neutralizarea dimensiunii discriminatorii, spre exemplu în *Beizaras și Levickas c. Lituaniei*.

Nu în ultimul rând, analiza setului de date (2b) se corelează cu (2a) din perspectiva excepționalismului aplicării laturii substanțiale a art. 14. În *Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei, Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei, Lapunov c. Rusiei, Derrek și alții c. Rusiei și Fedorov c. Rusiei* este evidentă tendința instanței europene de a constata manifestarea dimensiunii substanțiale a art. 14 în ipoteza întrunirii simultane a unui cumul de indicii care relevă gravitatea tratamentelor stigmatizante, contextul circumstanțial care atestă ostilitatea față de comunitatea LGBTIQ, indicii factuale care confirmă limbajul de ură homofob explicit în contextul declarațiilor publice sau oficiale, al implicării directe a reprezentanților statului în incidente, al necontestării faptelor sau a relatărilor consistente ale martorilor.

Aceste concluzii confirmă o continuitate funcțională între seturile de date (2a) și (2b). Dincolo de specificitatea actelor motivate de orientarea sexuală reală sau percepută, inclusiv prin asociere cu orientarea sexuală, Curtea tinde să favorizeze dimensiunea procedurală a articolului 14, ca instrument de evaluare a modului în care autoritățile naționale investighează, interpretează și valorifică indicii ale unei posibile motivații discriminatorii. Dimensiunea substanțială a articolului 14 își păstrează caracterul excepțional: se regăsește în inseparabilitatea dintre elementul discriminatoriu și gravitatea actelor materiale, respectiv în convergența unor indicatori relevanți de prejudecată, ostilitate sau ură care permit identificarea unei legături cauzale semnificative.

Pe de altă parte, analiza evidențiază o convergență a jurisprudenței CEDO cu observațiile formulate de organismele europene de monitorizare prezentate în această analiză. Este vorba de nivelul redus de raportare al infracțiunilor de ură, încrederea scăzută a victimelor în sistemul de justiție penală, persistența pasivității instituționale și eficiența limitată a mecanismelor de investigare, protecție și sprijin acordat victimelor infracțiunilor. Rămâne totuși de examinat în ce măsură aceste tipare se regăsesc sau, dimpotrivă, se diferențiază în jurisprudența referitoare la actele de violență motivate de criteriul de sex. Sunt de identificat variațiile în configurarea barierelor instituționale pe fondul constatării „încălcării” art. 14 din Convenție.

Anexa set de date 2b

Nr.	Cauza	Articol 14 cerere	Decizia instanței
Orientare sexuală (agresiuni)			
1.	<i>Identoba și alții c. Georgiei</i> (2015)	Acte de violență, motive homofobe; lipsă protecție investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
2.	<i>M.C. și A.C. c. României</i> (2016)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente;	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
3.	<i>Aghdgomelashvili și Japaridze c. Georgiei</i> (2020)	Percheziții, acte de violență; motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
4.	<i>Beizaras și Levickas c. Lituaniei</i> (2020)	Discurs de ură, motive homofobe online; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8
5.	<i>Sabalić c. Croației</i> (2021)	Acte de violență; motive homofobe; sancțiuni modice, investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
6.	<i>Genderdoc-M și M.D. c. R. Moldova</i> (2021)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
7.	<i>Women's Initiatives Supporting Group și alții c. Georgiei</i> (2021)	Lipsă protecție acte de violență, motive homofobe, investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
8.	<i>Association Accept și alții c. României</i> (2021)	Discurs de ură, amenințări, Lipsă protecție, motive homofobe, investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8
9.	<i>Oganezova c. Armeniei</i> (2022)	Acte de violență; motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
10.	<i>Stoyanova c. Bulgariei</i> (2022)	Omucidere; motive homofobe; investigații ineficiente, condamnare penală	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2
11.	<i>Ivanov c. Rusiei</i> (2023)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
12.	<i>Beus c. Croației</i> (2023)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
13.	<i>Nepomnyashchii și alții c. Rusiei</i> (2023)	Discurs de ură, lipsă protecție, motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8
14.	<i>Lapunov c. Rusiei</i> (2023)	Acte de agresiuni si rele tratamente; motive homofobe; investigații ineficiente,	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
15.	<i>Karter c. Ucrainei</i> (2024)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
16.	<i>Hanovs c. Latviei</i> (2024)	Agresiune; motive homofobe, sancțiuni modice, investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3, Art.8
17.	<i>Yevstifeyev și alții c. Rusiei</i> (2024)	Amenințări, discurs de ură; motive homofobe; lipsă protecție, investigații ineficiente	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8

18.	<i>Minasyan și alții c. Armeniei</i> (2025)	Discurs de ură, hărțuire, motive homofobe; investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8
19.	<i>Bazhenov și alții c. Rusiei</i> (2025)	Devoalare date personale, discurs de ură, motive homofobe; investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art.8
20.	<i>Derrek și alții c. Rusiei</i> (2025)	Percheziții, acte de violență, motive homofobe, investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
21.	<i>Bednarek și alții c. Poloniei</i> (2025)	Acte de violență, motive homofobe; investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
22.	<i>Kis și Levchuk c. Ucrainei</i> (2026)	Loviri, violențe, motive homofobe; investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 8
23.	<i>Fedorov c. Rusiei</i> (2026)	Acte de violență, amenințări, motive homofobe; investigații ineficiente.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
Sex (violență domestică)			
24.	<i>Opuz c. Turciei</i> (2009)	Violență domestică; omucidere, tolerare; discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2 și 3
25.	<i>Eremia c. R. Moldova</i> (2013)	Inacțiune a statului, abuz domestic, prejudicii.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
26.	<i>Mudric c. R. Moldova</i> (2013)	Inacțiune a statului, abuz domestic.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
27.	<i>T.M. și C.M. c. R. Moldova</i> (2014)	Inacțiune a statului, abuz domestic, prejudicii.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
28.	<i>M.G. c. Turciei</i> (2016)	Violență domestică; tolerare; discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
29.	<i>Halime Kılıç c. Turciei</i> (2016)	Violență domestică; tolerare; discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2
30.	<i>Talpis c. Italiei</i> (2017)	Omucidere, lipsă protecție, discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2 și 3
31.	<i>Bălșan c. României</i> (2017)	Violență domestică; tolerare, lipsă protecție, discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
32.	<i>Volodina c. Rusiei</i> (2019)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
33.	<i>Munteanu c. R. Moldova</i> (2020)	Inacțiune a statului, abuz domestic, prejudicii.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
34.	<i>Polshina c. Rusiei</i> (2020)	Violență domestică; tolerare; discriminare.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
35.	<i>Tkheldidze c. Georgiei</i> (2021)	Inacțiune a statului; abuz domestic; prejudicii.	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2 și 3
36.	<i>Tunikova și alții c. Rusiei</i> (2021)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
37.	<i>A și B c. Georgiei</i> (2022)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3

38.	<i>Ivashkiv c. Ucrainei</i> (2022)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
39.	<i>A.E. c. Bulgariei</i> (2023)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
40.	<i>Gaidukevich c. Georgiei</i> (2023)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 2
41.	<i>Luca c. R. Moldova</i> (2023)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
42.	<i>Vieru c. R. Moldova</i> (2024)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
43.	<i>T.V. și alții c. Rusiei</i> (2025)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
44.	<i>F.D. și alții c. Rusiei</i> (2025)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3
45.	<i>N.T. c. Ciprului</i> (2025)	Violență domestică; lipsă protecție, discriminare	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3 și 8
46.	<i>I.C. c R. Moldova</i> (2025)	Abuz sexual; trafic de persoane; dizabilitate intelectuală; lipsa protecție	Încălcarea Art. 14 coroborat cu Art. 3, Art.8